

Фиридун Ширински

АЗƏРБАЙҤАН
ХАЛҤ
МУСИГИЧИЛƏРИ

Азербайджанская
Республиканская
Библиотека
им. М. Ф. Ахундова

БАҚЫ
ЈАЗЫЧЫ
1985

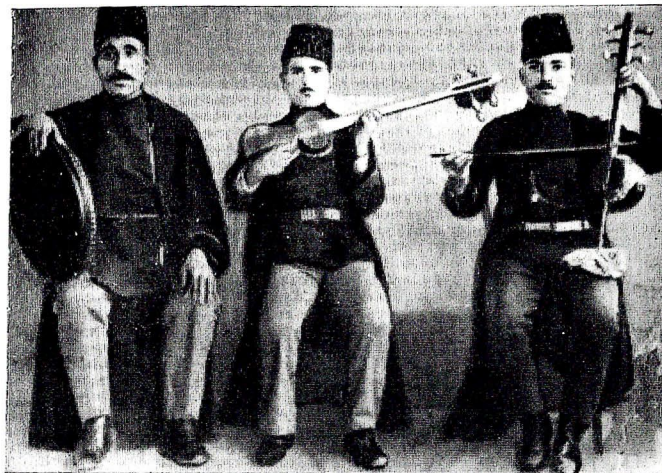

Чарыгчы Баһадыр

ЧАРЫГЧЫ Баһадыр тәхминән 1870-чи илдә Шушада, «Саатлы мәһәлләси»ндә анадан олмушдур. Јохсул аиләдә доғулмуш Баһадыр һәдди-бүлүгә чатандан сонра чарыгчылыг сәнәтини өјрәнир вә Шуша шәһәринин «Башмагчы базары»нда кичик бир дүкан ачыр, чарыг тикиб сатмагла доланыр. Мәһз буна көрә дә ел арасында о, «Чарыгчы Баһадыр» ады илә танынмышдыр.

Кәңч Баһадыр күндүзләр чарыг тикәр, ахшамлар исә шәһәрин ғыш клубуна вә ја «Хандәмировун театры»на кедәрди. Бурада ханәндәләр-дән Мәшәди Иси, Һәсәнчә, Чәтәнә Мәһәммәд, Шаһназ Аббас, тарзән-ләрден Садыгчан, Чавадбәј Әлибәј оғлу, Мәшәди Зейнал, Бала оғлу Грикор, Бөјүк Лазар вә башгалары чалыб-охујардылар. Чарыгчы Баһадыр бу уstad сәнәткарлары динләмәкдән дојмазды. Дејиләнләрә көрә, Чарыгчы Баһадыр гәпик-гәпик пул јыгыб чох чәтинликлә граммофон алыр. О, дүканында ишләјә-ишләјә Чаббар Гарјагды оғлунун, Шәкили Әләскәрин, Кечәчи оғлу Мәһәммәдин граммофон валларыны охудар, һәрден өзү дә зүмзүмә едәрди. Чох вахт гоншу дүканчылар вә јолдан кечәнләр дә Баһадырын әтрафына топлашар, онун охутдуғу граммофон валларына гулаг асардылар:

- Баһадыр гардаш, Чаббарын «Һејраты»сыны бир дә охут.
- Кечәчи оғлунун валыны...
- Шәкили Әләскәри...

Үчлүк. Чарыгчы Баһадыр, тарзән Лазар Габриелјан, каманчачы Арсен
(1908-чи ил)

Баһадыр бу сөзләрдән хошланса да, дүканында касыбкарлыг едә билмәмәси ону дарыхдырарды:

— Даһа бәсдир, ә... Сәһәрдән бәри бир иш көрә билмәмишәм. Ким чарыг сифарин еләмирсә, чыхсын, ишимизи көрәк...

Баһадырын бамәзәлијинә бәләд оланлар чарыгын пулуну верәр, отуруб граммофона гулаг асардылар.

Һәр күн дәфәләрлә ејни граммофон валларына гулаг асан Баһадыр бир чох мугам вә тәснифләри өјрәнир. Бир күн тарзән Балача Грикор Баһадырын дүканда ишләјә-ишләјә көзәл сәслә охудуғуну ешидиб, ону өзү илә ермәни кәнди олан «Дашалты»на тој мәчлисинә апарыр. Бу һадисәдән сонра Баһадыр чарыгчылыгын дашыны атыр вә ханәндәликлә мәшғул олур.

Чарыгчы Баһадыр 30 ил ханәндәлик етмишдир. О, бу мүддәт әрзиндә Гарабағ кәндләриндән өзкә бир јерә кетмәмишдир. Тарзән Балача Грикор, Татевос, Лазар Габриелјан, каманчачы Мирзә вә Макич илә узун илләр әмәкдашлыг едиб Шуша мәчлисләриндә чалыб-чағырмышдыр.

Баһадыр һәмишә шәһәрин ермәни һиссәсиндә олан јәј клубунда вә ермәни тојларында охудуғуна көрә, она халг арасында «Ермәни Баһадыр» да дејәрминшләр. Баһадыр ермәни дилини мүкәммәл билдијин-

дән ермәни халг маһныларыны чох мәһарәтлә охујар, динләјичиләри валәһ едәрди.

Чарыгчы Баһадырын үрәкачан сәсини чох ешитмини Чәлилбәј Бағдадбәјов јазыр: «...Бу ханәндәнин (Баһадырын — *Ф. Ш.*) сәси галтанлы олмагла бир гәдәр јоғун иди. Лакин јүксәкләрдә чох раһат охумағы илә тамашачылары разы саларды. О, бәдәнчә бој-бухунлу бәгүввәтли бир адам иди. Чох садә гәзәлләр охујарды. Мәнчә «Шикәстә» илә «Секаһ»ы чох охујарды. «Иса булагы»нда вә башга сејранкаһларда гурулан мәчлисләрдә она јүзләрлә зәһмәткеш гулаг асарды. Баһадыр охујаркән сәсини ики километрликдән ешитмәк оларды. Онун ән чох охудуғу Гарабағ шаирләриндән Шәһинниң «Ешиг диванәсијәм зүлфүн олуб зәнчирим» рәдифи илә башланан гәзәли иди».¹

Чарыгчы Баһадыр өмрүнүн сон илләриндә тарзән Аббасгулу аға вә гармончу Кәрбәләјы Ләтиф илә әмәкдашлыг етмишидр.

Исте'дадлы ханәндә олан чарыгчы Баһадыр 1930-чу илдә Шушада вәфат етмишидр.

¹ Чәлилбәј Бағдадбәјов. Гарабағ ханәндәләри һаггында хатирә (әлјазмасы). Азәрбајҗан ССР Мәдәнијјәт Назирлији, Мәмарлыг вә Инчәсәнәт Институтунун архиви, говлуг № 149.